

**ÖZEL EĞİTİME İHTİYACI OLAN BİREYLER İÇİN
(0-36 AY)
ERKEN ÇOCUKLUK ÖZEL EĞİTİM ÖĞRETİM PROGRAMI
DEĞERLENDİRME KİTAPÇIĞI**

Koordinatör

Prof. Dr. İbrahim Halil DİKEN

BİLİŞSEL GELİŞİM ALANI

Doç. Dr. Hatice BAKKALOĞLU
Dr. Öğr. Üyesi Meral Çilem ÖKCÜN AKÇAMUŞ
Öğretmen Emel ERGİN

**ALICI DİL GELİŞİM ALANI &
İFADE EDİCİ DİL GELİŞİM ALANI**

Doç. Dr. Özlem DİKEN
Doç. Dr. Hasan GÜRGÜR
Öğretmen Zülfiye GÖL

**KABA MOTOR GELİŞİM ALANI &
İNCE MOTOR GELİŞİM ALANI**

Doç. Dr. Mehmet YANARDAĞ
Öğr. Gör. Ali KAYMAK
Öğretmen Oğuzhan DALLI

**SOSYAL-DUYGUSAL
GELİŞİM ALANI**

Dr. Öğr. Üyesi Avşar ARDIÇ
Öğretmen Elif ERKOCA AKKÖSE

**UYUMSAL BECERİLER
GELİŞİM ALANI**

Dr. Öğr. Üyesi VeySEL AKSOY
Öğretmen Çağrı GİRAY
Öğretmen Doğan IŞIKLAR

Çocuk Gelişim Uzmanları

Prof. Dr. Arzu YÜKSELEN
Öğr. Gör. Dr. Semra ŞAHİN

Dil Uzmanı

Afife Nurten AYTAÇ

Görsel Tasarım ve Resimleme

Sabri AKKERMAN

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Mehmet Âkif ERSOY

ANDIMIZ

Türküm, doğuyum, çalışkanım.

İlkem küçüklerimi korumak, büyüklerimi saymak; yurdumu, milletimi
özümde çok sevmektir.

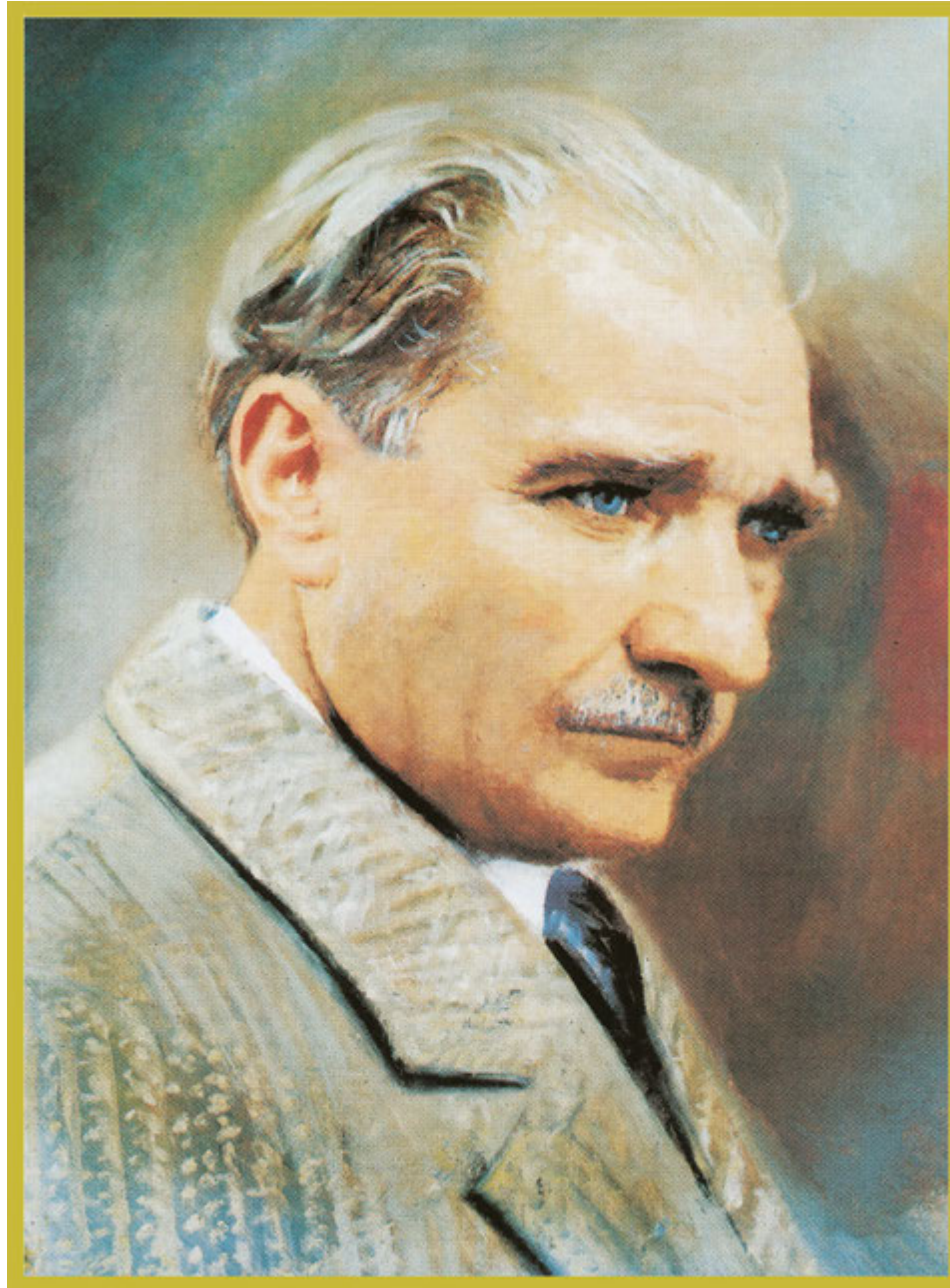
Ülküm yükselmek, ileri gitmektir.

Ey Büyük Atatürk!

Açtığın yolda, gösterdiğin hedefe durmadan yürüyeceğime ant içerim.

Varlığım Türk varlığına armağan olsun.

Ne mutlu Türküm diyene!

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

Kullanım Yönergesi	8
Bilişsel Gelişim Alanı	9
Alıcı Dil Gelişim Alanı	23
İfade Edici Dil Gelişim Alanı	31
Kaba Motor Gelişim Alanı	39
İnce Motor Gelişim Alanı	49
Sosyal-Duygusal Gelişim Alanı	55
Uyumsal Beceriler Gelişim Alanı	73
Kaynakça	80

KULLANIM YÖNERGESİ

Bu değerlendirme kitapçığı ile 0-36 ay döneminde bulunan çocukların; bilişsel, dil/iletişim, motor, sosyal-duygusal ve öz bakım becerilerinin gelişiminin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu değerlendirme kitapçığında 0-36 Ay Özel Eğitime İhtiyacı Olan Bireyler İçin Erken Çocukluk Özel Öğretim Programında yer alan gelişimsel alanlardaki kazanımlar yer almaktadır. Çocuk, kitapçıkta yer alan yedi gelişim alanının hepsinde ayrı ayrı değerlendirilir. Her bir gelişim alanında çocuğun içinde bulunduğu yaş/ay aralığındaki kazanımları gerçekleştirip gerçekleştirmediği, her bir kazanım için oluşturulmuş olan ETKİNLİK KARTLARI'ndaki değerlendirme bölümüne uygun bir şekilde değerlendirilir. Çocuklarda gelişimsel gerilik/yetersizlik olduğu için bazı gelişim alanlarında takvim yaşına/ayına uygun kazanımları gerçekleştirmediği görüleceğinden çocuğun takvim yaşından/ayından geriye doğru gidilerek bir önceki yaş/ay aralığındaki kazanımlar doğrultusunda değerlendirilir. Geriye doğru değerlendirme her bir gelişim alanı için üç kazanım üst üste "Bağımsız olarak yapar." kutucuğu işaretlendiğinde ilgili gelişim alanı için sona erer. Çocuğun son olarak "Bağımsız olarak yapar." aldığı kazanımdan sonraki ilk "Yapamaz." ya da "Yardımla yapar." olarak işaretlenen kazanım o gelişim alanı için çocuğun bireysel öğretim programının başlangıcını oluşturur.

**BİLİŞSEL
GELİŞİM
ALANI**

GELİŞİM ALANI: BİLİŞSEL GELİŞİM		DÖNEM: 0-3 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			Açıklamalar
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	
1.1.1. Görsel/Uzamsal İlişkiler	1.1. İnsan yüzünü dikkatlice izler.				
	1.2. 20-30 cm uzaklıktaki dikkat çekici bir nesneye bakar.				
	1.3. Yavaşça hareket eden nesneyi bakışları ile sağdan sola ve soldan sağa hareket ettirildiğinde 90 derece izler.				
	1.4. Yavaşça hareket eden nesneyi bakışları ile görüş açısı içindeyken yukarı-aşağı hareket ettirildiğinde izler.				
1.1.2. Dikkat/Ortak Dikkat	2.1. İnsan sesine ve çevresel seslere başını çevirerek ya da hareketleri ile tepki verir.				
	2.2. Yetişkinle göz kontağı kurar.				
	2.3. Konuşan kişinin yüzünü izler.				
1.1.3. Bellek/Nesne Devamlılığı	3.1. Gözleri ile takip ettiği nesne yok olduğunda nesnenin kaybolduğu yere 2-3 saniye bakar.				
1.1.4. Kişisel Bakım Rutinini Anlama	4.1. Ağzını annenin memesine ya da biberona doğru çevirir.				
	4.2. Bakım sunulmak amacıyla kendisine yaklaşıldığında hareketleri ile heyecanlandığını gösterir.				

GELİŞİM ALANI: BİLİŞSEL GELİŞİM		DÖNEM: 4-6 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	Açıklamalar
1.1.1. Görsel/Uzamsal İlişkiler	1.5. Yavaşça hareket eden nesneyi bakışları ile sağdan sola ve soldan sağa 180 derece izler.				
	1.6. Sırt üstü yatarken ellerini inceler.				
	1.7. Elindeki nesneyi ağızına götürür.				
	1.8. Görüş alanının dışına çıkan bir nesneyi gözleri ile arar.				
1.1.2. Dikkat/Ortak Dikkat	2.4. Elindeki nesne ile bir süre oynar.				
	2.5. Bakışını bir nesneden diğerine yöneltir.				
	2.6. Araştırarak insan ya da çevresel seslerin kaynağını bulur.				
1.1.3. Bellek/Nesne Devamlılığı	3.2. Aşına olduğu nesnelere ya da kişileri tanıdığını nesneye/kişiyeye uzanmaya çalışma, ses çıkarma gibi tepkilerle belli eder.				
	3.3. Otururken göz hizasından yere düşen nesneye, başını ve vücudunu öne eğerek bakar.				
1.1.4. Kişisel Bakım Rutinini Anlama	4.3. Huzursuzken, kucağa alınmak için yaklaşıldığında sakinleşir.				
	4.4. Kucağa alınmayı istediğini hareketleriyle belli eder.				

GELİŞİM ALANI: BİLİŞSEL GELİŞİM		DÖNEM: 4-6 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			Açıklamalar
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	
1.1.5. Neden-Sonuç İlişkileri	5.1. Ses çıkaran nesnelere tekrarlı olarak sallar.				
	5.2. Aşına olduğu nesnelere işlevine uygun olarak kullanır.				
1.1.6. Taklit	6.1. Kendiliğinden yaptığı hareketleri ya da sesleri tekrarlar.				
1.1.7. Sayı Hissi	7.1. Bir eliyle bir tane nesneyi tutar.				
	7.2. Odaya yeni giren kişiye bakar.				
1.1.8. Oyun/Sembolik Oyun	8.1. Bir nesneyi tanımak için ağzına götürür.				
	8.2. Nesnelere sallayarak, vurarak ya da atarak keşfedici oyunlar oynar.				

GELİŞİM ALANI: BİLİŞSEL GELİŞİM		DÖNEM: 7-9 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	Açıklamalar
1.1.1. Görsel/Uzamsal İlişkiler	1.9. Elinde tuttuğu nesnelere inceler.				
	1.10. Bir nesneyi bir elinden diğer eline geçirir.				
1.1.2. Dikkat/Ortak Dikkat	2.7. İstedikini elde etmek için yetişkini aracı olarak kullanır.				
	2.8. İlgisini ya da dikkatini paylaşmak için bakışını nesne ve yetişkin arasında değiştirir.				
1.1.3. Bellek/Nesne Devamlılığı	3.4. Tanıdığı kişi odadan çıktığında arkasından bakar.				
	3.5. Gözü önünde yarısı saklanan nesneyi bulur.				
1.1.4. Kişisel Bakım Rutinini Anlama	4.5. Gün içinde bir veya iki kez belirli saatlerde uyur.				
1.1.5. Neden-Sonuç İlişkileri	5.3. Nesnelere üzerinde gerçekleştirdiği eylemlerle sonuçları arasında tekrarlayan tepkilerle ilişki kurar.				
	5.4. İstedikini elde etmek için yetişkini aracı olarak kullanır.				

GELİŞİM ALANI: BİLİŞSEL GELİŞİM		DÖNEM: 7-9 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			Açıklamalar
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	
1.1.6. Taklit	6.2. Yetişkinin yaptığı basit el ya da vücut hareketlerini taklit eder.				
	6.3. Yetişkinin nesnelere yaptığı tek aşamalı davranışları taklit eder.				
1.1.7. Sayı Hissi	7.3. Her iki eliyle birer tane nesne tutar.				
	7.4. Her iki elinde birer nesne tutarken üçüncü bir nesneyi almak istediğinde bir elindeki oyuncuğu bırakarak üçüncü nesneyi alır.				
1.1.8. Oyun/Sembolik Oyun	8.3. Nesnelere ve bir kutu ile doldur-boşalt oyunu oynar.				
1.1.9. Eşleme/Sınıflama	9.1. Tanıdığı nesne, oyun ya da ortamlara hareketleriyle tepki verir.				
1.1.10. Problem Çözme	10.1. Biberonu ya da emziği ağızına almak için çevirir.				
	10.2. İsteddiği nesneye ulaşmasını engelleyen nesneyi aradan çıkartarak nesneye ulaşır.				

GELİŞİM ALANI: BİLİŞSEL GELİŞİM		DÖNEM: 10-12 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			Açıklamalar
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	
1.1.1. Görsel/Uzamsal İlişkiler	1.11. Hareket hâlindeki nesnenin gittiği yönü takip ederek arkasından gider.				
	1.12. İncelemek amacıyla nesneyi çevirir.				
	1.13. Kutunun içindeki nesnelere teker teker kutudan çıkararak inceler.				
	1.14. En büyük halkayı çubuktan çıkarıp çubuğa tekrar takar.				
	1.15. Farklı büyüklükteki iki kabı denemelerle iç içe yerleştirir.				
	1.16. İki küple kule yapar.				
1.1.2. Dikkat/Ortak Dikkat	2.9. Yetişkinle birlikte kitap ya da resimlere en az 2 dakika süreyle bakar.				
	2.10. Gürültülü bir ortamda odaklandığı kişinin konuşmasını dinler.				
	2.11. İsteklerini bildirmek için işaret etme, uzanma, gösterme gibi jestleri kullanır.				
1.1.3. Bellek/Nesne Devamlılığı	3.6. Gözü önünde tümüyle saklanan nesneyi bulur.				
	3.7. Nesnelere kutuya konulurken izledikten sonra istediği nesneyi almak için kutunun içine bakar.				

GELİŞİM ALANI: BİLİŞSEL GELİŞİM		DÖNEM: 10-12 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			Açıklamalar
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	
1.1.4. Kişisel Bakım Rutinini Anlama	4.6. Uykusunun geldiğini hareketlerle ya da seslerle belli eder.				
	4.7. Günlük bakım rutininin zamanının geldiğini hareketlerle ya da seslerle belli eder.				
1.1.5. Neden-Sonuç İlişkileri	5.5. İki elindeki nesneyi birbirine vurarak ya da sürterek sesler çıkarır.				
	5.6. Ses çıkaran bir kurmalı oyuncuğun ses çıkarmasını sağlayan düzeneğini çalıştırmayı dener.				
1.1.6. Taklit	6.4. Yetişkinin ürettiği sesletimleri taklit eder.				
1.1.7. Sayı Hissi	7.5. Her iki elinde birer nesne tutarken üçüncü bir nesneyi almak için iki nesneyi tek eli ile tutmayı dener.				
1.1.8. Oyun/Sembolik Oyun	8.4. Birbiri ile ilişkili olan nesnelere birlikte kullanır.				
1.1.9. Eşleme/Sınıflama	9.2. Neşeli ses tonundaki konuşmalara neşeli, kızgın ses tonundaki konuşmalara ağlamaklı bir yüz ifadesi ile tepki verir.				
1.1.10. Problem Çözme	10.3. Nesneye erişmek için nesnenin ipini yatay olarak çeker.				

GELİŞİM ALANI: BİLİŞSEL GELİŞİM		DÖNEM: 13-18 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	Açıklamalar
1.1.1. Görsel/Uzamsal İlişkiler	1.17. Dört küple kule yapar.				
	1.18. Farklı büyüklükteki nesnelere tutmak için parmakla almak, avuçlamak ya da kucaklamak gibi farklı davranışlar gösterir.				
1.1.2. Dikkat/Ortak Dikkat	2.12. Yetişkinle birlikte kitap ya da resimlere en az 5 dakika süreyle bakar.				
	2.13. Yetişkinin gösterdiği ya da işaret ettiği uzaktaki bir nesneye bakar.				
1.1.3. Bellek/Nesne Devamlılığı	3.8. Ortamda bulunmayan kişi sorulduğunda bakışları ile o kişiyi arar.				
	3.9. İki kaptan birinin altına bir nesne saklanırken izledikten sonra, saklanan nesneyi doğru kabın altında bulur.				
1.1.4. Kişisel Bakım Rutinini Anlama	4.8. Kişisel bakım rutinine giysisini, bezini ya da ıslak mendil getirme gibi davranışlarla kısmi katılım gösterir.				
1.1.5. Neden-Sonuç İlişkileri	5.7. Bir sonuca ulaşmak için ardışık olarak iki ayrı davranış gösterir.				
1.1.6. Taklit	6.5. Yetişkinin daha önce yaptığını gördüğü davranışları uygun durumlarda bir süre sonra taklit eder.				
	6.6. Yetişkinin sözcüklerini taklit eder.				

GELİŞİM ALANI: BİLİŞSEL GELİŞİM		DÖNEM: 13-18 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			Açıklamalar
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	
1.1.7. Sayı Hissi	7.6. Ellerini iki yana açmak, "Bitti." demek, bakmak gibi davranışlarla nesnelere varlık ve yokluklarını anladığını gösterir.				
1.1.8. Oyun/Sembolik Oyun	8.5. Kendine yönelik -miş gibi oyun eylemlerinde bulunur.				
	8.6. -miş gibi iki eylemi birleştirip oyun dizisi oluşturur.				
1.1.9. Eşleme/Sınıflama	9.3. Birbiri ile aynı olan iki nesneyi eşler.				
	9.4. İki farklı grup nesneyi türlerine göre sınıflar				
1.1.10. Problem Çözme	10.4. İsteddiği nesneye ulaşmasını engelleyen nesnenin etrafından dolaşarak ya da üzerinden geçerek nesneye ulaşır				
	10.5. Yardıma gereksinim duyduğunda jestlerle ya da sözcüklerle yetişkinden yardım ister.				
	10.6. İsteddiği nesneye ulaşmak için ikinci bir nesneyi kullanır.				
	10.7. İlişkisiz bir yapbozun bir parçasını denemeler yaptıktan sonra yerine takar.				

GELİŞİM ALANI: BİLİŞSEL GELİŞİM		DÖNEM: 19-24 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	Açıklamalar
1.1.1. Görsel/Uzamsal İlişkiler	1.19. Farklı büyüklükteki dört kabı denemelerle iç içe yerleştirir.				
	1.20. Altı küple kule yapar.				
1.1.2. Dikkat/Ortak Dikkat	2.14. Nesnelerle tek başına en az 10 dakika süreyle oynar.				
1.1.3. Bellek/Nesne Devamlılığı	3.10. İsteddiği nesneyi bulamadığında nesneyi birden fazla yerde arar.				
	3.11. Gözü önünde üç farklı materyalin altına saklanan nesneyi bulur.				
1.1.6. Taklit	6.7. Yetişkinin cümlesinin bir ya da iki sözcüğünü taklit eder.				
1.1.7. Sayı Hissi	7.7. Başka bir kişi ile oynarken kendisi ve diğer kişi için birer oyuncak alır.				
1.1.8. Oyun/Sembolik Oyun	8.7. -mış gibi üç eylemi birleştirip oyun dizisi oluşturur.				
1.1.9. Eşleme/Sınıflama	9.5. İki farklı türden ikişer nesne sunulduğunda nesnelere eşler.				
	9.6. Hayvanları sesleri ile eşleştirir.				
1.1.10. Problem Çözme	10.8. Üç parçalı, ilişkisiz yapbozu tamamlar.				
	10.9. Problem çözerken gözlemlediği kişinin davranışlarını aynı problemi çözmek için kullanır.				

GELİŞİM ALANI: BİLİŞSEL GELİŞİM		DÖNEM: 25-30 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			Açıklamalar
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	
1.1.1. Görsel/Uzamsal İlişkiler	1.21. İki farklı büyüklükteki nesne arasından istendiğinde büyük ya da küçük olanı gösterir.				
	1.22. Farklı büyüklükteki altı ya da daha fazla kabı denemelerle iç içe yerleştirir.				
	1.23. Farklı büyüklükteki beş ya da daha fazla sayıdaki halkayı çubuktan çıkarıp çubuğa sırasıyla tekrar takar.				
1.1.3. Bellek/Nesne Devamlılığı	3.12. Kendisine söylenen tek basamaklı üç sayıyı tekrar eder.				
	3.13. Günlük rutininde eksik olan kişi ya da nesneyi söyler.				
1.1.4. Kişisel Bakım Rutinini Anlama	4.9. Yemek yeme, uyku, tuvalet, temizlik gibi günlük bir rutinin yerine getirilmesini sözel ya da sözel olmayan yollarla ister.				
1.1.5. Neden-Sonuç İlişkileri	5.8. Acıkmak, yağmurda ıslanmak, hasta olmak gibi günlük yaşantısındaki olaylara yönelik neden-sonuç ilişkisi içeren soruları yanıtlar.				

GELİŞİM ALANI: BİLİŞSEL GELİŞİM		DÖNEM: 25-30 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	Açıklamalar
1.1.6. Taklit	6.8. Yetişkinin daha önce kullandığı ifadeleri bir süre sonra uygun durumlarda taklit eder.				
1.1.7. Sayı Hissi	7.8. Bir tane nesne istendiğinde bir nesne verir.				
1.1.8. Oyun/Sembolik Oyun	8.8. Bir nesneyi başka bir nesnenin yerine kullanarak oynar.				
	8.9. -mış gibi ardışık dört ve daha fazla eylemi birleştirip oyun dizisi oluşturur.				
	8.10. Oyuncak bebeklere ya da hayvanlara duygu yükleyerek oynar.				
1.1.9. Eşleme/Sınıflama	9.7. Dört farklı türden ikişer nesne sunulduğunda nesnelere eşler.				
	9.8. İki farklı seçenek sunulduğunda nesnelere resimleri ile eşler.				
	9.9. İki seçenek sunulduğunda geometrik şekilleri eşler.				
1.1.10. Problem Çözme	10.10. Altı parçalı, ilişkisiz yapbozu tamamlar.				
	10.11. İki parçalı, ilişkili bir yapbozu tamamlar.				

GELİŞİM ALANI: BİLİŞSEL GELİŞİM		DÖNEM: 31-36 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	Açıklamalar
1.1.1. Görsel/Uzamsal İlişkiler	1.24. Bir nesneyi istendiğinde diğer bir nesnenin içine koyar.				
1.1.3. Bellek/Nesne Devamlılığı	3.14. Bir nesne resmi gösterilip kapatıldığında resimde ne olduğunu söyler.				
	3.15. Kendisine daha önce verilen sözlerin yerine getirilmesini ister.				
1.1.4. Kişisel Bakım Anlama	4.10. Gereksinim duyduğunda kıyafetinin ya da aksesuarlarının değiştirilmesini ister.				
1.1.5. Neden-Sonuç İlişkileri	5.9. Kendisine okunan ya da anlatılan bir öyküdeki bir olayın sonucu açıklandığında olası nedeni söyler.				
	5.10. Kendisine okunurken ya da anlatılırken yarım bırakılan bir öyküyü neden-sonuç ilişkisi kurarak tamamlar.				
1.1.6. Taklit	6.9. Yetişkinin sözel ya da sözel olmayan davranışlarını oyunda taklit eder.				
1.1.7. Sayı Hissi	7.9. İki tane nesne istendiğinde iki nesne verir.				
	7.10. Üç kadar ritmik sayar.				
	7.11. Bir ya da ikiyi göstermesi istendiğinde bir ya da iki parmağını kaldırır.				
	7.12. İstendiğinde farklı sayılarda nesne içeren iki nesne grubu arasından az ve çok olan grubu gösterir.				
1.1.8. Oyun/Sembolik Oyun	8.11. Oyunda var olmayan bir nesne varmış gibi yaparak oynar.				
1.1.9. Eşleme/Sınıflama	9.10. Dört seçenek sunulduğunda renkleri eşler.				
	9.11. İki farklı büyüklükteki iki grup nesneyi büyüklüklerine göre sınıflar				
1.1.10. Problem Çözme	10.12. Dört parçalı, ilişkili bir yapbozu tamamlar.				

**ALICI DİL
GELİŞİM
ALANI**

GELİŞİM ALANI: ALICI DİL		DÖNEM: 0-3 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			Açıklamalar
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	
1.2.1. Dikkat ve Ayırt Etme	1.1. Kendisine yöneltilen seslere vücut hareketleriyle tepki verir.				
	1.2. Kendisine yöneltilen insan sesine vücut hareketleriyle tepki verir.				
	1.3. Ses çıkaran insan ya da nesneye bakar.				
	1.4. Konuşan kişiye dikkatini anlık verir.				
	1.5. Kendisi ile konuşan tanıdık kişinin gözlerini, ağzını ya da dudaklarını izler.				
	1.6. Tanıdık insanların sesini duyduğunda sakinleşir.				

GELİŞİM ALANI: ALICI DİL		DÖNEM: 4-6 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			Açıklamalar
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	
1.2.1. Dikkat ve Ayırt Etme	1.7. Duyabildiği ama göremediği ses kaynağını bulur.				
	1.8. Çevresinde duyduğu sese dikkatini verir.				

GELİŞİM ALANI: ALICI DİL		DÖNEM: 7-9 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	Açıklamalar
1.2.2. Sözel Olmayan İletişimi Anlama	2.1. Etrafında gerçekleşen başkalarının yaptığı sohbetlere ortalama 5 saniye dikkatini verir.				
	2.2. Rutin içindeki davranışlar dizisi gerçekleştirildikten sonra olacak olan rutin basamağına ilişkin beklentisini jest, mimik ya da seslerle gösterir.				
	2.3. Tanıdık yetişkinin sözel olmayan iletişim davranışlarına jest/mimik ya da seslerle tepki verir.				
	2.4. Başkalarının sohbetlerini dinler gibi görünür.				
1.2.3. Anlam Gelişimi	3.1. Adı söylendiğinde yaptığı işi durdurarak, dönerek, bakarak ya da ses çıkararak tepki verir.				
	3.2. "Hayır" dendiğinde yapmakta olduğu işi bırakarak, durarak, bakarak, dudaklarını sıkarak ya da yüzünü ekşiterek tepki verir.				
	3.3. Tanıdığı yetişkinlerin adlarını/hitaplarını duyduğunda o kişiye bakar, yanına gider ya da gösterir.				
	3.4. Mama, bay-bay, araba gibi sıkça duyduğu sözcükleri anlar.				
	3.5. Jest ve mimikle birlikte sunulan sözel ifadelere karşı uygun davranışlar gösterir.				

GELİŞİM ALANI: ALICI DİL		DÖNEM: 10-12 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			Açıklamalar
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	
1.2.3. Anlam Gelişimi	3.6. Tek eylem gerektiren basit yönergeleri yerine getirir.				
	3.7. Hayır, dur, yok, olmaz, yapma gibi olumsuz anlam taşıyan ifadeler söylendiğinde anladığını gösteren sözel ya da sözel olmayan davranışlarla tepkiler verir.				
	3.8. Çevresinde sıkça gördüğü nesnelerin ismi söylendiğinde hangi nesne olduğunu sözel ya da sözel olmayan davranışlarla gösterir.				

GELİŞİM ALANI: ALICI DİL		DÖNEM: 13-18 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	Açıklamalar
1.2.2. Sözel Olmayan İletişimi Anlama	2.5. Temel duyguları yüz ifadelerinden anlayarak uygun jest ya da mimikleri gösterir.				
1.2.3. Anlam Gelişimi	3.9. Adını sıkça duyduğu nesnelere arasından söylenen nesneyi işaret ederek gösterir.				
	3.10. Tanıdığı nesnelere sözel olarak istendiğinde alıp getirir.				
	3.11. Adı söylenen üç vücut parçasını oyuncak bebek ya da karşısındaki yetişkin üzerinde gösterir.				
	3.12. Adı söylenen üç vücut parçasını kendi üzerinde gösterir.				
	3.13. Kendisiyle konuşan kişiyi göz teması kurma, gülümseme ya da ses çıkarma gibi davranışlarla anladığını gösterir.				
	3.14. Farklı giysi türleri sorulduğunda doğru olanı gösterir.				
	3.15. Oyun sırasında nesnelere işlevine uygun kullanır.				
	3.16. Aynı anda iki nesneyi ilişkilendirerek oynar.				
	3.17. Sıkça karşılaştığı aynı kategoriden nesnelere arasından adı söylenen iki nesneyi gösterir.				
	3.18. İstenildiğinde görüş alanı dışında olan nesnelere arar.				
1.2.4. Dil Bilgisi Yapıları	4.1. Olumsuzluk belirten -me, -ma eklerini, sözel ya da sözel olmayan tepkilerle anladığını gösterir.				

GELİŞİM ALANI: ALICI DİL		DÖNEM: 19-24 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			Açıklamalar
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	
1.2.2. Sözel Olmayan İletişimi Anlama	2.6. Sözel ifadeleri anlamak için ipucu almak amacıyla kendisi ile konuşan kişinin yüzünü dikkatle izler.				
1.2.3. Anlam Gelişimi	3.19. Sık kullanılan eylem sözcüklerini anladığını davranışları ile gösterir.				
	3.20. Tanıdığı, adı söylenen beş ya da daha fazla nesneyi resimlerden gösterir.				
	3.21. İki aşamalı basit ve birbiriyle ilişkili yönergelere uyar.				
	3.22. Sorulduğunda kendi üzerinde on vücut parçasını gösterir.				
1.2.4. Dil Bilgisi Yapıları	4.2. Kişi eklerini anladığını gösteren davranışlarda bulunur.				
	4.3. Sahiplik/iyelik eklerini anladığını gösteren davranışlarda bulunur.				

GELİŞİM ALANI: ALICI DİL	DÖNEM: 25-30 AY				
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	Açıklamalar
1.2.3. Anlam Gelişimi	3.23. Sorulduğunda eylem ile ilişkili nesneyi gösterir.				
	3.24. Yer bildiren bir terimi anladığını davranışlarıyla gösterir.				
	3.25. Tek bir eylemi ifade eden resimlerden istenen eylemi gösterir.				
	3.26. Kendisine okunan resimli hikâyeyi ilgiyle (resimleri göstererek, başı ile onaylayarak, gösterilen yere bakarak gibi) dinler.				
	3.27. "Ne?", "kim?", "nerede?" sorularını anladığını, işaret ederek ya da basit sözcüklerle soruyu cevaplayarak gösterir.				

GELİŞİM ALANI: ALICI DİL		DÖNEM: 31-36 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			Açıklamalar
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	
1.2.3. Anlam Gelişimi	3.28. Eylemle ilişkili nesnenin resmini gösterir.				
	3.29. Sıfatları anladığını davranışlarla gösterir.				
	3.30. İletişim sırasında kullanılan yer bildiren terimleri anladığını davranışlarla gösterir.				
	3.31. Sorulduğunda bir bütünün parçasını gösterir.				
	3.32. Birbirinden bağımsız art arda verilen iki yönergeyi yerine getirir.				

**İFADE EDİCİ DİL
GELİŞİM
ALANI**

GELİŞİM ALANI: İFADE EDİCİ DİL		DÖNEM: 0-3 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			Açıklamalar
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	
1.3.1. Başkalarıyla İletişim	1.1. Ağlamayı iletişim amacıyla kullanır.				
	1.2. Durumundan hoşnut olduğunu gösteren sesler çıkarır.				
	1.3. Kendisiyle konuşulduğunda sesler çıkarır.				
1.3.2. Fonem (Ses Birimi) Edinimi ve Anlaşılabilirlik	2.1. Ağlama dışında gırtlak sesleri ile /a,e,o,u/ sesleri üretir.				

GELİŞİM ALANI: İFADE EDİCİ DİL		DÖNEM: 4-6 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	Açıklamalar
1.3.1. Başkalarıyla İletişim	1.4. Kendisiyle konuşulduğunda sesleme yaparak yanıt verir.				
	1.5. Memnuniyet ve memnuniyetsizliğini gösteren seslemeler yapar.				
	1.6. Kendisiyle konuşulduğunda sesli güler.				
	1.7. Çevresinde bulunan diğer insanlara kendiliğinden ses çıkarır.				
	1.8. Mevcut etkinliğin sürmesini vücut hareketleriyle ister.				
1.3.2. Fonem (Ses Birimi) Edinimi ve Anlaşılabilirlik	2.2. "A-ga", "a-ba", "a-da" gibi en az iki tane anlaşılır ünlü ile heceler üretir.				
	2.3. Ağlamak dışında farklı sesler çıkarır.				

GELİŞİM ALANI: İFADE EDİCİ DİL		DÖNEM: 7-9 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			Açıklamalar
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	
1.3.1. Başkalarıyla İletişim	1.9. Sözel oyunlara sözel veya sözel olmayan yollarla eşlik eder.				
	1.10. İletişim amaçlı ("Hayır" anlamında başını sallama, eliyle itme gibi) jestler yapar.				
	1.11. Babıldarken ya da gülerken dikkat çekmek için bağırır.				
1.3.2. Fonem (Ses Birimi) Edinimi ve Anlaşılabilirlik	2.4. Ünsüz-ünlü sıralamasına uyarak hece tekrarları yapar.				

GELİŞİM ALANI: İFADE EDİCİ DİL		DÖNEM: 10-12 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			Açıklamalar
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	
1.3.1. Başkalarıyla İletişim	1.12. Sesinin tonunu yükseltip alçaltır.				
	1.13. İsteklerini jest, mimik ya da seslerle ifade eder.				
	1.14. Çevresindeki bireylerle sözel dile dayalı oyunlar başlatır.				
	1.15. Yetişkinin işaret ettiği yere bakar.				
1.3.2. Fonem (Ses Birimi) Edinimi ve Anlaşılabilirlik	2.5. Ünsüz-ünlü (mama, baba) ve ünsüz-ünlü-ünsüz (top, bak) sıralamasında heceler üretir.				
1.3.3. Sözcük Üretimi	3.1. İletişim sırasında tutarlı olan, anlamlı en az bir sözcük üretir.				
	3.2. Başkaları ile iletişim kurarken cümle benzeri, çoğunlukla anlamsız cümleler kurar.				

GELİŞİM ALANI: İFADE EDİCİ DİL		DÖNEM: 13-18 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	Açıklamalar
1.3.1. Başkalarıyla İletişim	1.16. Yetişkinin dikkatini çekmek amacıyla, ilgilendiği nesneyi sözel ya da sözel olmayan davranışlarla gösterir.				
	1.17. İsteklerini (nesne, hizmet ya da eylem) sözel ya da sözel olmayan davranışlarla ifade eder.				
	1.18. Söylendiğinde selamlaşır.				
	1.19. Başkalarının konuşmalarını onaylamak amacıyla jest-mimik, sesleme ve/veya sözcük üretir.				
	1.20. Kızdığını ya da istemediğini iletmek amacıyla jest-mimik, sesleme ve/veya sözcük üretir.				
	1.21. Etkileşimi başlatmak için istendiğinde ya da kendiliğinden elindeki nesneyi yetişkine verir.				
	1.22. Fiziksel olarak bulunduğu bağlamla sınırlı konularla ilgili, bakış ve/veya sesleme ile sohbet başlatır.				
1.3.2. Fonem (Ses Birimi) Edinimi ve Anlaşılabilirlik	2.6. /m/, /n/, /p/, /b/, /t/, /d/, /k/ ses birimlerini doğru üretir.				
1.3.3. Sözcük Üretimi	3.3. İletişim sırasında kendiliğinden en az beş sözcük kullanır.				
	3.4. Şaşkınlık belirten ifadeleri yerinde kullanır.				
	3.5. Reddetmek veya karşı çıkmak için "Hayır!" der.				
1.3.4. Dil Bilgisel Sözcük, Ek ve Yapıların Üretimi	4.1. Tek sözcüğü cümleye karşılık gelecek şekilde kullanır.				
	4.2. İletişim sırasında durum eki (-i hâli) kullanır.				
	4.3. İletişim sırasında bilinen geçmiş zamanı (-di) kullanır.				
	4.4. İletişim sırasında olumsuzluk (-me, -ma) eklerini kullanır.				

GELİŞİM ALANI: İFADE EDİCİ DİL		DÖNEM: 19-24 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	Açıklamalar
1.3.1. Başkalarıyla İletişim	1.23. Akranlarıyla etkileşimde jest, mimik ya da sözcük kullanır.				
1.3.2. Fonem (Ses Birimi) Edinimi ve Anlaşılabilirlik	2.7. Çevredeki sesleri taklit eder.				
	2.8. Konuşmasının en az yarısı yabancılar tarafından anlaşılacak şekilde konuşur.				
	2.9. /g/, /y/ ses birimlerini doğru üretir.				
1.3.3. Sözcük Üretimi	3.6. İletişim sırasında kendiliğinden en az 20 sözcüğü doğru olarak kullanır.				
	3.7. Kendinden söz ederken adını kullanır.				
	3.8. İstendiğinde ya da kendiliğinden, tanıdığı nesnelere arasından en az üç nesne resmini adlandırır.				
	3.9. En az 50 tane sözcük (isim, fiil, sıfat) kullanır.				
1.3.4. Dil Bilgisel Sözcük, Ek ve Yapıların Üretimi	4.5. Model olduğunda iki sözcükten oluşan cümleyi taklit eder.				
	4.6. Kendiliğinden iki ya da daha fazla sözcüğü birleştirerek kullanır.				
	4.7. Durum (hâl) eki (-e), (-de), (-den), (-in), (-le) kullanır.				
	4.8. İyelik eklerini kullanır.				

GELİŞİM ALANI: İFADE EDİCİ DİL		DÖNEM: 25-30 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	Açıklamalar
1.3.1. Başkalarıyla İletişim	1.24. Jest-mimik, sesleme ve/veya sözcük üretimi ile bilgi ister.				
	1.25. Konuştuğu kişinin önceki konuşmasına bilgi ekler.				
	1.26. Gördüğü olaylar hakkında konuşur.				
	1.27. Sohbeti tekrarlar veya yardımla birkaç sıra olarak sürdürür.				
	1.28. Anlaşılmadığında hayal kırıklığı veya üzüntü yaşadığını gösterir.				
1.3.2. Fonem (Ses Birimi) Edinimi ve Anlaşılabilirlik	2.10. /ç/, /ş/, /l/, /y/ ses birimlerini doğru üretir.				
1.3.3. Sözcük Üretimi	3.10. Bir kategoriyi temsil eden sözcükleri kullanır.				
1.3.4. Dil Bilgisel Sözcük, Ek ve Yapıların Üretimi	4.9. Şimdiki zaman ekini kullanır.				
	4.10. Çoğul ekini kullanır.				
	4.11. Gelecek zaman ekini kullanır.				
	4.12. Öğrenilen (duyulan) geçmiş zaman ekini kullanır.				
	4.13. Soru eklerini kullanır.				
	4.14. Eylemlerin sonuna gelen kişi eklerini kullanır.				
	4.15. İletişim amacıyla 3-4 sözcüklü cümle kurar.				
	4.16. İletişim sırasında zamirleri (adıl) kullanır.				
	4.17. Geniş zaman ekini kullanır.				

GELİŞİM ALANI: İFADE EDİCİ DİL		DÖNEM: 31-36 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	Açıklamalar
1.3.1. Başkalarıyla İletişim	1.29. Çevresinde gördükleri ile ilgili "ne?", "nere-de?", "kim?" sorularını sorar.				
	1.30. Sohbeti sürdürebilmek için yetişkinin söylediğinin bir bölümünü tekrar eder.				
	1.31. İletişim talebine tepki almak için dokunarak, daha yüksek sesle konuşarak ya da söylediklerini tekrar ederek ısrarcı olur.				
1.3.2. Fonem (Ses Birimi) Edinimi ve Anlaşılabilirlik	2.11. Konuşmasının %80'i anlaşılır sözcüklerden oluşur.				
	2.12. /c/, /j/, /f/, /v/, /s/, /z/, /h/ ses birimlerini doğru üretir.				
1.3.3. Sözcük Üretimi	3.11. "Acıktığında, üşüdüğünde, susduğunda ne yaparsın?" sorularına doğru olarak yanıt verir.				
	3.12. Sorulduğunda adını ve soyadını doğru olarak söyler.				
	3.13. En az 250 tane sözcük (isim, fiil, sıfat) kullanır.				
	3.14. Dinlediği bir öyküyü kendi cümleleriyle anlatır.				
1.3.4. Dil Bilgisel Sözcük, Ek ve Yapıların Üretimi	4.18. Yapım ekleri ile "şeker", "şeker-ci" gibi yeni isimler üretir.				

**KABA MOTOR
GELİŞİM
ALANI**

GELİŞİM ALANI: KABA MOTOR		DÖNEM: 0-3 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			Açıklamalar
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	
1.4.1. Hareket	1.1. Sırtüstü yatarken kol ve bacaklarını simetrik, ritmik ve ardışık olarak hareket ettirir.				
	1.2. Yüzüstü ve sırtüstü yatırıldığında başını bir taraftan diğer tarafa çevirir.				
	1.3. Yüzüstü yatırıldığında başını kaldırır.				
1.4.2. Denge	2.1. Gövde desteği ile oturtulduğunda başını en az 1-2 saniye tutar.				
	2.2. Yüzüstü ön kollar üzerinde etrafını 1-2 saniye izleyerek baş pozisyonunu korur.				

GELİŞİM ALANI: KABA MOTOR		DÖNEM: 4-6 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	Açıklamalar
1.4.1. Hareket	1.4. Sırtüstü pozisyondan yanlara döner.				
	1.5. Sırtüstü pozisyondan yüzüstü pozisyona döner.				
	1.6. Yüzüstü pozisyonda yatarken baş ve üst gövdeyi kaldırır.				
	1.7. Bir eliyle yerden destek alırken diğer eliyle nesneyi kavramak için uzanır.				
1.4.2. Denge	2.3. Oturma pozisyonuna alındığında başını dik tutar.				
	2.4. Yüzüstü, ön kolları ve dirsekleri üzerinde etrafını izlerken baş ve üst gövde pozisyonunu en az 10 saniye sürdürür.				
	2.5. Destekle oturma pozisyonunu gövde öne eğik şekilde korur.				
	2.6. Yüzüstü yatırıldığında ağırlığını bir kolundan diğerine aktarır.				
	2.7. Sırtüstünden oturma pozisyonuna getirilirken başını dik tutar.				

GELİŞİM ALANI: KABA MOTOR		DÖNEM: 7-9 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			Açıklamalar
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	
1.4.1. Hareket	1.8. Yüzüstü pozisyondan sırtüstüne döner.				
	1.9. Oturma pozisyonundan emekleme pozisyonuna hareket eder.				
	1.10. Sürünerek yer değiştirir.				
	1.11. Emekleyerek yer değiştirir.				
	1.12. Tutunarak emekleme pozisyonundan ayağa kalkar.				
1.4.2. Denge	2.8. En az 5 saniye desteksiz otururken dengesini korur.				
	2.9. Nesneye uzanırken oturma pozisyonunu korur.				
	2.10. Emekleme pozisyonunu korur.				
	2.11. Tutunarak ayakta durmayı sürdürür.				

GELİŞİM ALANI: KABA MOTOR		DÖNEM: 10-12 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			Açıklamalar
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	
1.4.1. Hareket	1.13. Koltukların kenarından tutunarak sıralar.				
	1.14. Elinden tutulduğunda yürür.				
	1.15. Diz üstü pozisyondan tutunarak ayağa kalkar.				
1.4.2. Denge	2.12. Bağımsız oturur.				
	2.13. El desteği ile ayakta durur.				
	2.14. Desteksiz ortalama 10 saniye ayakta durur.				

GELİŞİM ALANI: KABA MOTOR		DÖNEM: 13-18 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			Açıklamalar
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	
1.4.1. Hareket	1.16. Desteksiz yürür.				
	1.17. Çömelme pozisyonundan ayağa kalkar.				
	1.18. Yarım diz üstünden ayağa kalkar.				
	1.19. Emekleyerek merdiven çıkar.				
	1.20. Koltuk gibi büyük nesnelerin üzerine tırmanır.				
	1.21. Elinden tutulduğunda merdivenden iner.				

GELİŞİM ALANI: KABA MOTOR		DÖNEM: 13-18 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	Açıklamalar
1.4.2. Denge	2.15. Yürüyüş bitiminde dengesini korur.				
	2.16. Desteksiz ayakta dururken, eğilerek nesneyi kavrar ve tekrar doğrulur.				
	2.17. Bir nesneyi fırlattıktan sonra dengesini korur.				
1.4.3. Nesne Kontrolü	3.1. Ayaktayken eline aldığı bir nesneyi omuz seviyesinin üzerine kaldırır.				
	3.2. Ayaktayken elindeki bir nesneyi ön kol hareketi ile öne doğru fırlatır.				
	3.3. Ortalama 1-1½ m uzağındaki yetişkinin attığı büyük bir nesneyi kolları ile tutar.				

GELİŞİM ALANI: KABA MOTOR		DÖNEM: 19-24 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			Açıklamalar
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	
1.4.1. Hareket	1.22. Koordinesiz koşar.				
	1.23. Tutunarak, bir ayağını diğer ayağının yanına getirerek merdiven basamaklarını çıkar.				
	1.24. Yan yan yürür.				
	1.25. Geri geri yürür.				
1.4.2. Denge	2.18. Koşu bitiminde dengesini korur.				
	2.19. Merdiven basamağında dengesini korur.				
	2.20. Topa ayakla vuruş sonrası dengesini korur.				
	2.21. Top tutma girişimi sonrası dengesini korur.				
1.4.3. Nesne Kontrolü	3.4. Topa vurur.				
	3.5. Yerden kendisine doğru gelen büyük topu tutar.				

GELİŞİM ALANI: KABA MOTOR		DÖNEM: 25-30 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	Açıklamalar
1.4.1. Hareket	1.26. Koordineli koşar.				
	1.27. Her iki ayağı ile aynı anda yerle temas olmadan sıçrar.				
	1.28. Tutunmaya ihtiyaç duymadan merdiven basamaklarını, bir ayağının yanına diğeri getirerek çıkar.				
	1.29. Hiçbir ayağı yere temas etmeden en az 7,5 cm öne doğru atlar.				
1.4.2. Denge	2.22. Sıçrama sonrası dengesini korur.				
1.4.3. Nesne Kontrolü	3.6. Eline aldığı topu kol hareketi ile öne doğru fırlatır.				
	3.7. Yerden kendisine doğru atılan küçük topu tutar.				

GELİŞİM ALANI: KABA MOTOR		DÖNEM: 31-36 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			Açıklamalar
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	
1.4.1. Hareket	1.30. Her adımı ayrı basamakta bağımsız olarak merdiven inip çıkar.				
	1.31. Hızlı koşar.				
	1.32. Aynı ayak üzerinde 2-3 kez sıçrar.				
1.4.2. Denge	2.23. Tek ayağı üzerinde ortalama 1-2 saniye dengede durur.				
	2.24. Merdiven basamağını inip çıkarken dengesini korur.				
	2.25. Parmak ucunda yükselirken dengesini korur.				
1.4.3. Nesne Kontrolü	3.8. Bacağını öne doğru atarak sınırlı vücut hareketi ile topa vuruş yapar.				
	3.9. Havadan üzerine gelen büyük topu gövde ve kolları ile birlikte tutar.				

**İNCE MOTOR
GELİŞİM
ALANI**

GELİŞİM ALANI: İNCE MOTOR		DÖNEM: 0-3 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			Açıklamalar
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	
1.5.1. Kavrama	1.1. El ve parmaklarıyla oynar.				
	1.2. Sırtüstü pozisyondayken göz hizasından ortalama 15-20 cm yukarıda olan nesnelere uzanarak el ve parmaklarıyla dokunur.				

GELİŞİM ALANI: İNCE MOTOR		DÖNEM: 4-6 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			Açıklamalar
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	
1.5.1. Kavrama	1.3. Çeşitli pozisyonlardayken nesnelere uzanır.				
	1.4. Uzandığı nesnelere kavrar.				
	1.5. Her iki eliyle bir nesneyi kavrar.				
1.5.2. El Becerileri	2.1. Elindeki bir nesneyi gelişigüzel fırlatır.				
	2.2. Elindeki nesneyi art arda sallayarak ses tekrarı yapar.				

GELİŞİM ALANI: İNCE MOTOR		DÖNEM: 7-9 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	Açıklamalar
1.5.1. Kavrama	1.6. Küp, lego parçası gibi küçük nesnelere baş, işaret ve orta parmağını kullanarak kavrar.				
	1.7. Baş ve işaret parmağı ile ip, üzüm gibi çok küçük nesnelere kavrar.				
1.5.2. El Becerileri	2.3. Çift kulplu nesnelere her iki eliyle kulplarından tutarak ağızına götürür.				
	2.4. Eline aldığı bir nesneyi tanıyabilmek için ağızına götürür veya onu bir yere vurarak ses çıkarır.				
	2.5. Küçük bir nesneyi bir elinden diğer eline geçirir.				
	2.6. Her iki elindeki küçük nesnelere birbirine vurur.				

GELİŞİM ALANI: İNCE MOTOR		DÖNEM: 10-12 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	Açıklamalar
1.5.2. El Becerileri	2.7. Nesnelere kabından tek tek çıkarır.				
	2.8. Eliyle bir nesneyi yerde yuvarlar.				
1.5.3. Bırakma	3.1. Elindeki nesneyi bırakmaya çalışır.				
	3.2. Bir elindeki nesneyi düşürmeden yetişkinin eline bırakır.				

GELİŞİM ALANI: İNCE MOTOR		DÖNEM: 13-18 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			Açıklamalar
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	
1.5.1. Kavrama	1.8. Tenis topu büyüklüğü ve şeklindeki nesnelere parmakları ile kavrar.				
	1.9. Kalem gibi ince, uzun nesnelere kabaca avuç içinde kavrar.				
1.5.2. El Becerileri	2.9. Kalem ve kaşık gibi saplı nesnelere üst kısmından tutarak gelişmiş güzel kullanır.				
	2.10. Halka biçimindeki nesnelere bir yere takma-çıkarma yapar.				
	2.11. İşaret parmağı ile basma işlemi gerektiren nesnelere kullanır.				
	2.12. Her iki eliyle kavradığı nesneyi birbirinden uzaklaştırarak koparır veya yırtar.				
	2.13. Açılıp kapanan nesnelere açar ve kapar.				
	2.14. Bir nesneyi göstermek için işaret parmağını kullanır.				
	2.15. Kapı kolu gibi, kavradığı nesneye kuvvet uygulayarak kendine doğru çeker.				
	2.16. Kartondan kitap sayfaları gibi, ardışık dizili nesnelere işaret parmağını kullanarak çevirir.				
1.5.3. Bırakma	3.3. Elindeki nesneyi kontrollü biçimde bırakır.				

GELİŞİM ALANI: İNCE MOTOR		DÖNEM: 19-24 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	Açıklamalar
1.5.2. El Becerileri	2.17. Kalem, kaşık gibi saplı nesnelerin orta kısmından tutarak kullanır.				
	2.18. Küp gibi benzer şekil ve büyüklükteki 3-4 nesneyi üst üste koyar.				
	2.19. Küçük nesnelere parmaklarını ve bileğini kullanarak çevirir.				
	2.20. Her bir elinde tuttuğu nesneye kuvvet uygulayarak birbirine takar.				
	2.21. Minyatür araçları ileri-geri hareket ettirir.				
	2.22. Taşıyabileceği ağırlıkta ve büyüklükte olan nesnelere tek eli yada iki eli ile bir yerden başka bir yere taşır.				

GELİŞİM ALANI: İNCE MOTOR		DÖNEM: 25-30 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	Açıklamalar
1.5.1. Kavrama	1.10. Baş ve diğer parmaklarla birlikte kalemi uç kısmından kavrar.				
1.5.2. El Becerileri	2.23. Küp gibi benzer şekil ve büyüklükteki 5-6 nesneyi üst üste koyar.				
	2.24. Kitap sayfaları gibi ardışık dizili nesnelere baş ve işaret parmağını kullanarak çevirir.				
	2.25. Kapı kolu gibi, kavradığı nesneye kuvvet uygulayarak aşağıya doğru çeker.				

GELİŞİM ALANI: İNCE MOTOR		DÖNEM: 31-36 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			Açıklamalar
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	
1.5.2. El Becerileri	2.26. Basit bir örnek şeklin üzerinden çizerek acemice kopyalar.				
	2.27. Oyuncak ve ev araçları gibi nesnelerin kapağını el bileği ve önkolunu kullanarak döndürür.				
	2.28. Bir eliyle keseceği nesneyi tutarken diğer eli ile makası koordinesiz kullanır.				
	2.29. Farklı şekilleri ("ı", "_", "o", "+") kopyalamaya çalışır.				
	2.30. İp veya tel gibi ince nesnelere ortası boş olan küp ve boncuk gibi nesnelere geçirerek dizer.				
	2.31. Küp gibi benzer şekil ve büyüklükteki 7-9 nesneyi üst üste koyar.				

**SOSYAL-
DUYGUSAL
GELİŞİM ALANI**

GELİŞİM ALANI: SOSYAL-DUYGUSAL		DÖNEM: 0-3 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			Açıklamalar
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	
1.6.2. Yetişkinlerle İlişki	2.1. Görme alanındaki hareketli yetişkini izler.				
	2.2. Görme alanındaki yetişkinin mimiklerini izler.				
	2.3. Ebeveyni olmayanın sesini duyduğunda hareketlenmezken, annesinin sesini duyduğunda hareketlenerek tepki verir.				
	2.4. Temizlik gereksinimini farklı şekilde ağlayarak gösterir.				
	2.5. Canının yandığını ya da acıdığını farklı şekilde ağlayarak gösterir.				
	2.6. Ebeveyni bakımı bitirdikten sonra ebeveyni takip eder ya da duygularını ağlayarak gösterir.				
1.6.1. Yetişkinlerle Etkileşim	1.1. Görme alanı içinde kendisine seslenen ebeveynin yakınlışan vücut kısımlarını tutar.				
	1.2. El bölgesine yapılan dokunsal uyarana tutma ile tepki verir.				
	1.3. Ebeveyninin dokunarak gösterdiği ilgisine gülümseyerek onunla etkileşime girer.				
	1.4. İnsan yüzünü diğer nesnelere ayırt ederek sosyal ilgisini gösterir.				
	1.5. İnsan yüzü, diğer nesnelere daha çok dikkatini çeker.				
	1.6. Annesinin yüzünü diğer yetişkinlerin yüzünden ayırt eder.				
	1.7. Annesini ya da biberonu emerken dokunsal temas arayarak etkileşim sürdürür.				
	1.8. Aile üyeleri ile göz teması kurarak etkileşimi sürdürür.				
	1.9. Görme alanının dışına çıkan ve sosyal etkileşim sürdüren yetişkini arayarak etkileşimi sürdürür.				

GELİŞİM ALANI: SOSYAL-DUYGUSAL		DÖNEM: 0-3 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			Açıklamalar
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	
1.6.8. Empati	8.1. Annenin sıkıntılı, stresli ya da kaygılı olduğu durumlara ağlayarak annenin duygusal durumuna tepki verir.				
	8.2. Başka bir çocuk ağladığında yüzünü ekşiterek ya da ağlayarak başkasının duygusal durumuna tepki verir.				
	8.3. Kızgın ama bağırmadan konuşan ebeveynlerine, ağlayarak ya da huzursuz olarak tepki verir.				
1.6.7. Duygu Gösterimi	7.1. Ebeveyni etkileşimi sonlandırdığında ağlayarak rahatsızlığını gösterir.				
	7.2. Korktuğunda ebeveyne sıkıca sarılarak duygusunu gösterir.				
	7.3. Heyecanlandığında ses çıkararak heyecanını gösterir.				
	7.4. Beklenmedik bir durumla karşılaştığında irkilerek korkusunu gösterir.				
	7.5. Ebeveyni tarafından kucağa alındığında öfke, kaygı ve mutsuzluk gibi duygulardan kaynaklı ağlama davranışını sonlandırır.				
1.6.11. Sosyal Anlamlandırma	11.1. Çevreden gelen uyarılara kafasını çevirerek tepki verir.				
	11.2. Ebeveynin onu beslemek için hazırlarken verdiği sosyal uyarılara heyecanlanarak tepki verir.				
1.6.3. Akranlarla Etkileşim	3.1. Diğer bebekler acı ile ağladığında ağlayarak akranları ile etkileşime girer.				
	3.2. Kendinden büyük bir bebek yaklaştığında ilgi ile onu başıyla takip ederek etkileşime girer.				
1.6.5. Kendi Kimliğiyle Başkalarıyla İlişkide Olma	5.1. Kendi bedenini dokunarak ya da görme alanına sokarak keşfetmeye çalışır.				
	5.2. Birincil gereksinimleri karşılandığında ve başkası olmadığında kendi kendine kısa süreli zaman geçirerek kendi ile etkileşime girer.				
1.6.9. Duygu Düzenleme	9.1. İhtiyaçlarının giderilmesi amacıyla yetişkin dikkatini çekmek için yardım talep eder.				

GELİŞİM ALANI: SOSYAL-DUYGUSAL		DÖNEM: 4-6 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			Açıklamalar
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	
1.6.1. Yetişkinlerle Etkileşim	1.10. "Cee oyunu"na katılarak amaçlı etkileşim yürütür.				
	1.11. Dikkat ettiği ve ilgi gösterdiği yabancı yetişkin yaklaşığında kaygılandığını gösterir.				
1.6.3. Akranlarla Etkileşim	3.3. Diğer çocukları ya da bebekleri ilgiyle izleyerek akranları ile ilişki kurar.				
1.6.8. Empati	8.4. Ağlama sesinin taşıdığı duyguyu anladığını, oyunu bırakarak gösterir.				
	8.5. Kardeşleri ya da büyük bir çocuk komik bir yüz ifadesi yaptığında gülerek onların duygularını anladığını gösterir.				
	8.6. Yüz yüze iletişimde bakım verenin duygu tonuna göre tepki verir.				
1.6.11. Sosyal Anlamlandırma	11.3. Yetişkinin davranışlarını takip ederek rutini başlatmasını bekler.				
	11.4. Yetişkini teşvik ederek rutini ya da tanıdığı oyunu başlatmaya çalışır.				
	11.5. Yetişkin oyun oynamayı durdurduğunda yetişkine bakarak ya da gülümseyerek etkinliği sürdürmesini talep eder.				
	11.6. Yetişkinin dikkatini çekmek için nesnelere ses çıkarır ya da sosyal ağlar.				
	11.7. Bakım ile ilgili rutinlerde bir sonraki basamağa yönelik beklentisini basit düzeyde gösterir.				
	11.8. Bakım veren ebeveynin yüz ifadelerini taklit ederek basit davranışları öğrendiğini gösterir.				
	11.9. Bakım veren ebeveynin mimik, jest ve ses tonunu taklit ederek basit davranışları öğrendiğini gösterir.				

GELİŞİM ALANI: SOSYAL-DUYGUSAL		DÖNEM: 4-6 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	Açıklamalar
1.6.2. Yetişkinlerle İlişki	2.7. Sıkıntı duyduğunda yetişkinin kucağa alması için kollarını kaldırır.				
	2.8. Aile üyelerinden biri kucağına almak istediğinde dönerek vekollarını kaldırarak yanıt verir.				
1.6.5. Kendi Kimliğiyle Başkalarıyla İlişkide Olma	5.3. Aynadaki görüntüsüne gülümser ve sesler çıkarır.				
	5.4. İsmi duyduğunda tanıdığı kişiye döner.				
	5.5. Yabancıyı ilgi ile takip eder ancak yaklaştığında kaygılanır.				
	5.6. Bulunduğu ortama ebeveyn geldiğinde, heyecanını vücut hareketleriyle gösterir.				
1.6.6. Yetenek Farkındalığı	6.1. Yetişkinin kucağa alması için kollarını kaldırarak, bir şeyler yapabildiğini gösterir.				
	6.2. Sevdiği oyunu başlatarak bir şeyler yapabildiğini gösterir.				
1.6.7. Duygu Gösterimi	7.6. Ebeveynin şaşırma duygusuna şaşırarak ya da tedirgin olarak tepki verir.				
1.6.9. Duygu Düzenleme	9.2. Aşırı uyarıcı bir etkinlikten başını çevirerek kaçınır.				
	9.3. Odaya tanımadığı biri girdiğinde tanıdığı yetişkine bakar.				
1.6.10. Dürtü Kontrolü	10.1. Doyduğunu meme ucunu, biberonu, kaşığı iterek ya da kafasını çevirerek belli eder.				

GELİŞİM ALANI: SOSYAL-DUYGUSAL		DÖNEM: 7-9 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			Açıklamalar
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	
1.6.3. Akranlarla Etkileşim	3.4. Akranlarını ilgi ile izleyerek etkileşime girer.				
	3.5. Ağlayan akranına dikkatini yönelterek etkileşime girer.				
	3.6. Akranı ya da kardeşleri komik bir yüz ifadesi yaptığında gülererek onlarla etkileşime girer.				
1.6.4. Akranlarla İlişki	4.1. Akranlarına dokunarak ilişki başlatır.				
1.6.8. Empati	8.7. Kardeşlerinin ya da büyük çocukların yüzlerindeki şaşırma ya da heyecan gibi olumlu duyguları anlayarak tepki verir.				
	8.8. Ebeveynin mimiklerine göre kaygı ve korkusunu mimik ve davranışları ile gösterir.				
1.6.2. Yetişkinlerle İlişki	2.9. Sıkıntılı zamanlarında, bakım veren kişiye belirgin bağımlılık gösterir.				
1.6.6. Yetenek Farkındalığı	6.3. Duyduğu ritmi yapabilmek ya da çıkarabilmek için nesnelere vurur.				
	6.4. Sevdiği oyunu başlatarak yetişkini oyuna davet eder.				
	6.5. Herhangi bir nesneyi hareket ettirdiğinde, düşürdüğünde ya da manipüle ettiğinde gülümser.				

GELİŞİM ALANI: SOSYAL-DUYGUSAL	DÖNEM: 7-9 AY				
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	Açıklamalar
1.6.7. Duygu Gösterimi	7.7. Yabancılar yaklaştığında şaşırır, çığlık atar ve döner.				
	7.8. Başka bir çocuğun olumsuz fiziksel teması karşısında öfke ile tepki verir.				
1.6.9. Duygu Düzenleme	9.4. Aşırı uyarıcı bir etkinlikten uzaklaşarak sınırdan kaçınır.				
	9.5. Ağladığında avutulmak için yetişkine döner.				
	9.6. Düşme ve çarpma sonucu ağrıyan yerini duygusal tepkiler yoluyla yetişkine gösterir.				
	9.7. Uyarana yaklaşarak ya da uzaklaşarak duygularını düzenler.				
1.6.10. Dürtü Kontrolü	10.2. Başka bir çocukta olan ve ilgisini çeken oyuncu almaya çalışır ya da alır.				
1.6.5. Kendi Kimliği İle İlişkide Olma	5.7. İsmi söyleyen herhangi birine tepki verir.				

GELİŞİM ALANI: SOSYAL-DUYGUSAL		DÖNEM: 10-12 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			Açıklamalar
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	
1.6.1. Yetişkinlerle Etkileşim	1.12. İstendiğinde, tanıdığı nesneyi getirerek yetişkinle etkileşime girer.				
	1.13. Oyunlarda yetişkinin bir önceki basamağını tekrar etmesi için basit taklitleri kullanarak etkileşime girer.				
	1.14. Cee gibi oyunlarda sıra bekleyerek ileriye doğru yetişkinle etkileşime girer.				
	1.15. Yetişkin bir iş yaparken izler.				
	1.16. Yetişkin bir iş yaparken basitçe yardım eder.				
1.6.7. Duygu Gösterimi	7.9. Aile üyelerine sarılarak sevgisini gösterir.				
	7.10. Onunla etkileşime girdiğinde diğer çocuğa doğrudan gülümseyerek duygusunu gösterir.				
	7.11. Duygularını ağlamadan ses, jest ve mimikler ile belirtir.				
1.6.9. Duygu Düzenleme	9.8. Üzgün olduğunda rahatlamak için ebeveynine sözel ve sözel olmayan davranışlarla yakınlaşır.				
	9.9. Sakinleşmek için, sevdiği oyuncacı ile etkileşime girer.				
	9.10. Duygularını düzenlemek için uyarana yakınlaşır ve uzaklaşır.				

GELİŞİM ALANI: SOSYAL-DUYGUSAL	DÖNEM: 13-18 AY				
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	Açıklamalar
1.6.1. Yetişkinlerle Etkileşim	1.17. Bir varlığın güvenli olup olmadığından emin olmadığında ebeveynye bakarak ondan güvence ister.				
	1.18. Tanımadığı yetişkin bir nesneyi etkileşim için kullandığında, yetişkinin yaklaşmasına izin verir.				
1.6.3. Akranlarla Etkileşim	3.7. Oyunağını alan çocuğa tepki verir.				
	3.8. Ebeveyninin cesaretlendirmesi ile diğer bebeğe ya da çocuğa nesne önerir.				
	3.9. Yetişkin ile gerçekleştirdiği oyun rutinini akranı ile tekrar eder.				
1.6.4. Akranlarla İlişki	4.2. Sıklıkla aynı çocuklar ile aynı oyunları oynamayı tercih eder.				
1.6.8. Empati	8.9. Ağlayan arkadaşını sakinleştirmek için, annesinin kendisini sakinleştirmek için kullandığı yöntemleri kullanır.				
	8.10. Çığlık atan çocuğa dikkatlice bakar.				
	8.11. Oyun oynadığı akranı çığlık attığında şaşkınlığını oyun oynamayı bırakarak gösterir.				
	8.12. Kendisini rahatsız eden çocuktan uzaklaşır.				
	8.13. Üzgün olan yetişkinin, kendini iyi hissetmesini sağlamak için ona dokunur ya da sarılır.				

GELİŞİM ALANI: SOSYAL-DUYGUSAL		DÖNEM: 13-18 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			Açıklamalar
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	
1.6.11. Sosyal Anlamlandırma	11.10. Emin olamadığı durumlarda yetiştikinden onay alır.				
	11.11. Yetiştikin kaygı duyduğu ya da korktuğu durumlarda çevreyi araştırır.				
	11.12. Kendinden büyük çocukları taklit ederek oyuncaklarla farklı şekilde oynar.				
	11.13. İletişim sırası alan yetiştikinlerin iletişim sıralarını gözleri ile takip eder.				
1.6.2. Yetiştikinlerle İlişki	2.10. Oyun alanında oynarken bazen yetiştikin ile etkileşime girip oynamaya geri döner.				
	2.11. Yetiştikinden uzakta oynar.				
	2.12. Yetiştikinden uzakta bağımsız oyun oynarken arada sırada yetiştikini kontrol etmek için onun yanına gelir.				
1.6.5. Kendi Kimliğiyle Başkalarıyla İlişkide Olma	5.8. Duygu ve düşüncelerini "Hayır." diyerek ifade eder.				
	5.9. Sorulduğunda kendine ait nesneyi gösterir.				
	5.10. Daha önce belirli bir rutini olan yetiştikinden aynı rutini başlatmasını bekler.				
	5.11. Kendine daha önce olumsuz şekilde davranan insanı hatırlayarak tepki verir.				

GELİŞİM ALANI: SOSYAL-DUYGUSAL		DÖNEM: 13-18 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			Açıklamalar
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	
1.6.6. Yetenek Farkındalığı	6.6. Yaptığı davranışın sonucunu kontrol eder.				
	6.7. İsteklerinin gerçekleştirilmesini sağlamak için yetişkinlere yönelik yeni davranışlar sergiler.				
	6.8. Başarısızlığı deneyimlese de yaptığı etkinliği tamamlamak için denemeler yapar.				
	6.9. Daha önceden gördüğü bir görevi tamamladığında sözel ve sözel olmayan davranışlarla mutlu olduğunu gösterir.				
	6.10. Amaca yönelik yeni bir yol deneyip başarılı olduğunda heyecanla bu oyunu devam ettirir.				
1.6.7. Duygu Gösterimi	7.12. Öfkesini başka bir çocuğa sözel ve sözel olmayan yollar ile gösterir.				
	7.13. Başkalarının duygusal ifadelerini taklit eder.				
	7.14. "Ben yaptım." diyerek gururlandığını gösterir.				
1.6.9. Duygu Düzenleme	9.11. Düştüğünde "Bir şey olmadı." der.				
	9.12. Yaralandığında ebeveyninden yardım ister.				
	9.13. Kabul etmediği bir istek konusunda ısrarcı olan akranını görmezden gelir.				
1.6.10. Dürtü Kontrolü	10.3. Ebeveyni istediğinde kendi isteğine aykırı olsa da ebeveynin isteğini yerine getirir.				
	10.4. Sosyal alanlarda ebeveyni tarafından konulan basit kurallara uyar.				

GELİŞİM ALANI: SOSYAL-DUYGUSAL		DÖNEM: 19-24 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	Açıklamalar
1.6.1. Yetişkinlerle Etkileşim	1.19. Yetişkinle soru sorarak etkileşimi sürdürür.				
1.6.3. Akranlarla Etkileşim	3.10. Oyun oynarken akranları ile iletişim kurar.				
	3.11. Oyun sırasında yardıma gereksinim duyan arkadaşına yardım eder.				
1.6.2. Yetişkinlerle İlişki	2.13. Bir öyküde sevdiği resmi gösterir ya da söyler.				
	2.14. Ebeveyninin günlük işlerine kendi isteklerini eklenmesini ister.				
	2.15. Kaygılı olduğunda ebeveyni ile duygusal ve fiziksel temas arar.				
	2.16. Yorgun ya da öfkeli olduğunda ebeveyni fiziksel olarak takip ederek ilgi ister.				
	2.17. Oyun oynarken yetişkinin dikkatini bakışları ile kontrol eder.				
	2.18. Yetişkinin tepki göstereceği davranışlardan önce bakışları ile yetişkini kontrol eder.				
	2.19. Güvendiği yetişkinin varlığında daha fazla risk alıcı davranış sergiler.				
1.6.5. Kendi Kimliğiyle Başkalarıyla İlişkide Olma	5.12. "Benim" iyelik ekini kullanır.				
	5.13. "..... istiyorum." der.				
	5.14. Cinsiyeti temelinde oyuncak tercihi yapar.				
	5.15. Benlik imajına uygun ifadeler kullanır.				

GELİŞİM ALANI: SOSYAL-DUYGUSAL	DÖNEM: 19-24 AY				
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	Açıklamalar
1.6.7. Duygu Gösterimi	7. 15. Utandığında ya da mahcup olduğunda yüzünü saklar.				
	7.16. Kural dışı davrandığında ve bu fark edildiğinde suçluluk duygusunu gösterir.				
	7.17. Duygularını belirtmek için "Bunu seviyorum." gibi ifadeler kullanır.				
	7.18. Karşı gelme davranışını sıkça sergiler.				
	7.19. Hayalî oyunlardaki karakterlerin duygularını ifade eder.				
	7.20. Kıskançlığını sözel ve sözel olmayan davranışları ile gösterir.				
1.6.11. Yetenek Farkındalığı	6.11. Performansının üzerindeki görevleri yapmak için çaba sarf eder.				
1.6.10. Dürtü Kontrolü	10.5. Sorulduğunda istediği iki nesne arasından birini tercih eder.				
	10.6. Kural dışı davranan bir çocuğa karşı ebeveynin tepkisini takip eder.				
	10.7. İsteddiği bir şeye ulaşmaya çalıştığında "Hayır!" denilmesi durumunda vazgeçer.				
	10.8. İstemediği akranının, yanında oynamasına kısa süreli de olsa tahammül eder.				
1.6.9. Duygu Düzenleme	9.14. Diğer çocuklarla oynamaya hazır oluncaya kadar odanın bir köşesinde sessizce oynar.				
	9.15. Yetişkinin talebi doğrultusunda ağlama davranışını kontrol etmeye çalışır.				
	9.16. Duygularını düzenlemek için nesnelere kullanır.				
	9.17. Bağımlılık gösterdiği yetişkinin kısa süreli yokluğunda ağlamadan bekler.				

GELİŞİM ALANI: SOSYAL-DUYGUSAL		DÖNEM: 25-30 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			Açıklamalar
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	
1.6.3. Akranlarla Etkileşim	3.12. Akranları ile farklı roller içeren oyun oynar.				
	3.13. Akranları ile oyun oynarken bazen rolleri değişir.				
	3.14. Oyunda sıra bekleyerek iş birliği yapar.				
1.6.4. Akranlarla İlişki	4.3. Daha az tanıdığı çocuklar yerine, tanıdıkları ile oynamayı tercih eder.				
	4.4. Oyunun niteliğine göre arkadaşlarını seçer.				
1.6.8. Empati	8.14. Ağlayan bir arkadaşını güldürmek için daha önceden onun hoşuna giden bir etkinliği yapar (dans eder vb.)				
	8.15. Ağlayan kendinden küçüklerin başını okşayarak ya da sarılarak sakinleştirir.				
1.6.11. Sosyal Anlamlandırma	11.14. Uyku öncesi rutinlerin neler olduğunu söyler.				
	11.15. Yemek yemeden öncesi ve sonrası rutinde neler olduğunu söyler.				
	11.16. Kaybolan oyuncuğunu aramada yetişkine yardım ederek karmaşık ilişkiler kurar.				
	11.17. Gün bitiminde oyuncaklarını yerine koymak suretiyle temizliğe yardım ederek yetişkinle karmaşık ilişki kurar.				
	11.18. Giyinme konusunda yetişkine yardım ederek yetişkinle karmaşık ilişki kurar.				

GELİŞİM ALANI: SOSYAL-DUYGUSAL	DÖNEM: 25-30 AY				
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	Açıklamalar
1.6.2. Yetişkinlerle İlişki	2.20. Yeni becerisini öz beğeniyle göstermeden önce aile üyesine "Beni izle!" diyerek aile üyesinin dikkatini çeker.				
	2.21. Yetişkinle belirli bir rutin içinde oynarken rutini değiştirmek için yeni yollar dener.				
	2.22. Ebeveynlerinden uzakta rahatlıkla oynar.				
	2.23. Yarasını ya da acıyan yeri göstererek yetiştikinden ilgi talep eder.				
1.6.5. Kendi Kimliğiyle Başkalarıyla İlişkide Olma	5.16. Bir kimliği olduğunu göstermek için "Ben" zamirini kullanır.				
	5.17. Başka bir kimliği olduğunu göstermek için "Sen" zamirini kullanır.				
	5.18. "Benim gibi" ifadesini kendisi ile diğerlerini karşılaştırmak için kullanır.				
	5.19. Gösterilen resimde tanıdığı kişileri, sorulduğunda gösterir ya da onların isimlerini söyler.				
	5.20. Cinsiyeti ile ilgili rolleri ve ahlaki kuralları ifade eder.				

GELİŞİM ALANI: SOSYAL-DUYGUSAL		DÖNEM: 25-30 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			Açıklamalar
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	
1.6.6. Yetenek Farkındalığı	6.12. Tamamladığı bir işi aile üyelerine göstererek paylaşır.				
	6.13. Yapamayacağını düşündüğü eylemlere başlamadan önce yardım ister.				
	6.14. Yapabileceği eylemlerde yetişkin yardımını reddeder.				
1.6.7. Duygu Gösterimi	7.21. Hayalî oyun sırasında duygularının gerektirdiği ruh hâlini canlandırır.				
	7.22. Yoğun duygular yaşayan kişinin duygusunu, sorulduğunda söyler.				
	7.23. Ne zaman ya da hangi durumda hangi duyguyu hissettiği sorulduğunda söyler.				
1.6.9. Duygu Düzenleme	9.18. Sabah evden ayrılan ebeveynin ardından "Annem/babam her zaman geri döner." der.				
	9.19. Ona kaygı veren ve ileride ortaya çıkacak bir durum hakkında ne olacağına dair ebeveyninden bilgi alır.				
	9.20. Oyuncak bebeğin yara bandını çıkarmadan hemen önce annesinin elini tutar.				

GELİŞİM ALANI: SOSYAL-DUYGUSAL		DÖNEM: 31-36 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	Açıklamalar
1.6.1. Yetişkinlerle Etkileşim	1.20. Doğum günü gibi özel bir günün yaklaştığını tanıdığı yetişkinlere söyler.				
	1.21. Yetişkinlerin isimlerini ya da kim olduklarını sorar.				
1.6.8. Empati	8.16. Aynı duyguları hissedenden insanları eşleştirir.				
1.6.11. Sosyal Anlamlandırma	11.19. Diğerleri ile açıkça zıt olan kendi duygularını isimlendirir.				
	11.20. Diğerleri ile açıkça zıt olan kendi isteklerini söyler.				
	11.21. Taklit oyunlarında rol yapar.				
	11.22. Taklit oyunlarında arkadaşının ne yapması gerektiğini söyler.				
	11.23. Aile üyelerinin yardımı ile yakın geçmişteki deneyimleri sırasında ne olduğu hakkında konuşur.				
	11.24. Aile üyelerinin yakın gelecek hakkında yaptığı planlara istekleri temelinde dâhil olur.				
	11.25. Yetişkinlere verdikleri sözleri hatırlatır.				
1.6.6. Yetenek Farkındalığı	6.15. Tek başına tamamladığı bir işi aile üyelerine gösterir.				
	6.16. Tamamladığı basit bir görevi nasıl yaptığını basitçe anlatır.				
	6.17. Çevresindekileri ya da öyküdeki olayları dramatize eder.				

GELİŞİM ALANI: SOSYAL-DUYGUSAL		DÖNEM: 31-36 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			Açıklamalar
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	
1.6.7. Duygu Gösterimi	7.24. Aile üyelerinden biri ile telefonda konuştuğundan sonra ".....yı özledim." gibi ifadelerle duygusunu gösterir.				
	7.25. Hayalî bir oyunda çevresindeki kişilerin duygularını oyuncakları aracılığıyla ifade eder.				
1.6.9. Duygu Düzenleme	9.21. Ebeveyni ayrılmadan, beraber kalacağı yetişkine, ebeveyninin arkasından el sallayıp sallayamayacağını sorar.				
	9.22. Duygusal olarak rahatlamak için gereksinim duyduğu varlığı ya da etkinliği ifade eder.				
	9.23. Duygusal olarak rahatlamak için yetişkinden fiziksel temas talep eder.				
1.6.10. Dürtü Kontrolü	10.9. Kendi başına yapabileceği bir etkinliğe başlamadan diğer katılımcıları bekler.				
	10.10. Ebeveynlerin izin vermediği bir davranışı ebeveynin varlığında durdurur.				
	10.11. Etkinlikten etkinliğe geçişten önce durum hakkında bilgi verilirse kendini daha etkin kontrol eder.				
	10.12. Herhangi bir hatırlatma olmadan eşyalara ya da evcil hayvana nazik davranır.				
	10.13. İsteklerinin ertelenmesini kabullenir.				
1.6.3. Akranlarla Etkileşim	3.15. Akranlarının bir görevi yerine getirmesi için gereksinim duydukları materyalleri vererek iş birliği yapar.				

**UYUMSAL
BECERİLER
GELİŞİM ALANI**

GELİŞİM ALANI: UYUMSAL BECERİLER		DÖNEM: 0-3 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			Açıklamalar
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	
1.7.1. Yeme-İçme Becerileri	1.1. Yanağına dokunulduğunda ağzını dokunulan tarafa doğru çevirerek meme ucunu ya da biberonu arar.				
	1.2. Meme ucunu ya da biberonu gördüğünde ağzını açıp beslenmeyi bekler.				
1.7.2. Kişisel Bakım Becerileri	2.1. Ilık suyla temas ettiğinde gözlerini açık tutarak banyo yapmaktan keyif aldığını belli eder.				

GELİŞİM ALANI: UYUMSAL BECERİLER		DÖNEM: 4-6 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			Açıklamalar
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	
1.7.1. Yeme-İçme Becerileri	1.3. Anne memesini ya da biberonu görünce hareketleriyle beslenme isteğini belli eder.				
	1.4. Meme, kaşık, biberon yaklaşınca ağzını açarak yiyeceği ağzına alır.				

GELİŞİM ALANI: UYUMSAL BECERİLER		DÖNEM: 7-9 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	Açıklamalar
1.7.1. Yeme-İçme Becerileri	1.5. Kaşıkla verilen, püre hâline getirilmiş yiyecekleri yutar.				
	1.6. Yemek istemediği yiyecekleri davranışlarıyla belli eder.				
	1.7. İçecekleri yutar.				
	1.8. Küçük lokmaları elleriyle yer.				
	1.9. Hafif pütürlü, püre hâlindeki yiyecekleri ağzında ezeerek yutar.				
	1.10. Yumuşak ve bisküvi, kraker gibi yiyecekleri ısırarak çiğner.				
	1.11. Yetişkin tarafından tutulan bardaktan sıvı içer.				
	1.12. Farklı yiyeceklerden hoşlanıp hoşlanmadığını hareketleriyle gösterir.				

GELİŞİM ALANI: UYUMSAL BECERİLER		DÖNEM: 10-12 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	Açıklamalar
1.7.1. Yeme-İçme Becerileri	1.13. Küçük lokmalar hâlinde parçalanmış bisküvi ya da ekmek kabuğu gibi yarı katı ve katı yiyecekleri kendisi alıp yer.				
	1.14. Dökerek de olsa sıvı içerken bardağın kenarlarını kavrayacak şekilde dudaklarını kapatır.				

GELİŞİM ALANI: UYUMSAL BECERİLER		DÖNEM: 13-18 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			Açıklamalar
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	
1.7.1. Yeme-İçme Becerileri	1.15. Kulplu bebek bardağı ya da kupadan sıvı içer.				
	1.16. Yetişkinlerin yediği yiyecekleri yer.				
1.7.3. Giyinme-Soyunma Becerileri	3.1. Çorabını, çıkarmak amacıyla aşağı doğru sıyırır.				
	3.2. Kollarını ve bacaklarını uzatarak ve/veya hareket ettirerek giydirilmesine yardımcı olur.				
	3.3. Şapkasını giyer.				
	3.4. Sandalet, terlik gibi açık ayakkabıları çıkarır.				
1.7.4. Tuvalet Becerileri	4.1. Bezi kirlendiğinde rahatsız olduğunu davranışlarıyla belli eder.				
1.7.2. Kişisel Bakım Becerileri	2.2. Macunsuz diş fırçası ile gezinerek dişlerini fırçalar.				
	2.3. Ağızı ya da burnu aktığında rahatsız olduğunu hareketleri ile belli ederek ağzını ya da burnunu silmeye çalışır.				

GELİŞİM ALANI: UYUMSAL BECERİLER	DÖNEM: 19-24 AY				
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	Açıklamalar
1.7.1. Yeme-İçme Becerileri	1.17. Pipet kullanarak bardaktan içecek yudumlar.				
	1.18. Dökmeden bardaktan sıvı içer.				
	1.19. Dökerek de olsa bağımsız olarak kaşıkla yemek yemeye çalışır.				
1.7.3. Giyinme-Soyunma Becerileri	3.5. Pijama, şort gibi bol giysilerini yardım almadan çıkarır.				
	3.6. Sandalet, terlik gibi açık ayakkabıları giyer.				
	3.7. Bağciksız ayakkabılarını çıkarır.				
1.7.4. Tuvalet Becerileri	4.2. Gündüzleri uzun sürelerle kuru kalır.				
	4.3. Gün içinde ortaya çıkan gereksinimlerin yarısında çömelerek, kendini kontrol ederek ya da sözel olarak dile getirerek büyük ve küçük tuvalet gereksinimini belli eder.				
1.7.2. Kişisel Bakım Becerileri	2.4. Yardımla ellerini yıkar.				
	2.5. Lavabo başında macunsuz diş fırçası ile dişlerini fırçalar.				
	2.6. Yetişkinden burnunun silinmesini ister.				
	2.7. Banyo yaptırılırken taburede oturarak ya da ayakta sabit durarak yetişkinle iş birliği yapar.				

GELİŞİM ALANI: UYUMSAL BECERİLER		DÖNEM: 25-30 AY			
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			Açıklamalar
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	
1.7.1. Yeme-İçme Becerileri	1.20. Kaşıkla, dökmeden yemek yer.				
1.7.3. Giyinme-Soyunma Becerileri	3.8. Yetişkine ait çorapları giyer.				
	3.9. Tişört, yelek çıkarır.				
	3.10. Fermuar açar.				
	3.11. Bağcıklı ayakkabı çıkarır.				
1.7.4. Tuvalet Becerileri	4.4. İşaretle ve sözlerle çişinin ve kakasının geldiğini belli eder.				
	4.5. Adaptörlü klozete oturur.				
1.7.2. Kişisel Bakım Becerileri	2.8. Yardımla ellerini yıkayıp kurular.				
	2.9. Yardımla dişlerini fırçalar.				
	2.10. Yardımla mendil kullanarak burnunu siler.				
	2.11. Banyo yaptırılırken, sabunlanmış vücut bölümlerini elleri ile ovarak banyo davranışlarını taklit eder.				

GELİŞİM ALANI: UYUMSAL BECERİLER	DÖNEM: 31-36 AY				
Gelişim Alt Alanı	Kazanımlar	Değerlendirme			
		Yapamaz	Yardımla yapar	Bağımsız olarak yapar	Açıklamalar
1.7.1. Yeme-İçme Becerileri	1.21. Kaşık ve çatalı yemeğe göre uygun kullanarak bağımsız yemek yer.				
	1.22. Dökerek de olsa sürahiden bardağına su doldurur.				
1.7.3. Giyinme-Soyunma Becerileri	3.12. Kazağını giyer.				
	3.13. Montunu çıkarır.				
	3.14. Büyük düğmeleri açar.				
	3.15. Çit çit açar.				
	3.16. Bağciksız ayakkabılarını giyer.				
1.7.4. Tuvalet Becerileri	4.6. Tuvalette pantolonunu indirir.				
1.7.2. Kişisel Bakım Becerileri	2.12. Yardımla mendil kullanarak sümürür.				
	2.13. Banyo yaptırılırken lif veya sabunu vücuduna sürerek iş birliği yapar.				

KAYNAKÇA

MEB (2018). Özel Eğitime İhtiyacı Olan Bireyler İçin (0-36 Ay) Erken Çocukluk Özel Eğitim Öğretim Programı. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları. Ankara.